

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Brez Boga

V vsakdanjo govorico so nam prišli izrazi, kakor »Zveza narodov«, »Društvo narodov«, »mednarodno sporazumevanje« in kar je še takih izrazov iz novodobnega političnega slovarja. Toda kakor hitro pogledamo resničnemu stanju med narodi v obraz, moramo žalostno vzklikniti: Kako daleč je človeštvo od ideala, da bi bila celotna človeška družba res kakor ena sama ljubeča družina! Čeprav je tehnika z nesulatenimi prometnimi sredstvi premostila naravne ovire in preko morja ter gora človeštvo zvezala in združila v eno moralno celoto, opazujemo, da kljub temu žive narodi bolj ločeni med seboj, kakor nomadi, nezaupljivi in tekmujoči, iskaje med seboj edinele golega političnega ravnanja. Patriotizem velikih narodov ni usmerjen v blagodejno tekmo z drugimi patriotizmi in ne misli na to, da od svojega donese najboljše k skupni lasti in dobrobiti človeštva, ampak je pojmovan kot brutalni imperializem, sebičen in vase osredotočen, zroč veličino lastne domovine le v ekspanziji nad sosedskimi sosedmi. Za miroljubnimi frazami nehoti slišimo zamolko drdranje topov in žvenket orožja. Oboroževanje na suhem, v zraku in na morju se dviga kakor grozeča pošast nad dobo, ki jo preživljamo. Namesto da bi se narodi zili med seboj kakor prijetna, harmonično ubrana mavrica, brusijo meče drug proti drugemu kakor barbari, povzročajo krize, nevarne konflikte in ustvarjajo bojno mišljenje.

Zakaj tako? Kaj jih vendar k temu sili? Ali notranji, moralni zakon? Ne. Človeška morala, temelječa na katerikoli religiji, ne oznanja niti sovražstva ne boja. Ne išče boja niti islama, ki kljub divjosti prvotnega proselitizma uči duhovno kraljestvo, v katerem bo vladala splošna ljubezen in enakost vseh ljudi pred Gospodom. Budizem opeva ljubezen in usmiljenje z vsem stvarstvom; med Indci samimi so močne struje (žainisti), ki pobilajo celo kaste, ker se jim zde nasprotni splošni ljubezni. Konfucijev junak Jen hrepeneče pozdravlja zlato dobo, ko se bodo vsi ljudje bratsko ljubili, ali kakor se lepo izraza: »ko ne bo več treba zapirati vrat svojega bivaljščaka. Moralni kodeks Samuraja, ki daje podlago japonskemu verstvu, uči bratstvo do vseh narodov, medtem ko na drugi strani Velikega oceana ponižno Siu-pleme, ki je moralo tujcem prepustiti svoja bogastva in svoja polja ter živi raztreseno po pustih skalinah, skromno izpoveduje, »da je bila tako volja Velikega duha, da tudi Indijanece nekaj daruje vesoljnemu svetu, zato da bodo vsi narodi postali eno ljudstvo. Izrael je več kot 2000 let oznanjal, da je zapoved ljubezni nad vsemi drugimi. — In kristjanom je Bog čisti ljubezenski dej, ki je človeku dal nadnaravni zakon ljubezni, ki mu velevala ljubiti Boga, bližnjega in vse človeštvo. Kristus je krščanstvu vtelesena ljubezen, ki je svoje življenje daroval za vse človeštvo, ne da bi delal razliko med narodi in plemeni. Zanj je vsak človek posinovljenec božji.

Ziva poglobitev v krščansko ljubezenskega duha je evropskim narodom v XI. stoletju — preden je nastopil usodni fevdalizem — ker ni bilo močne centralne politične sile, ljudje pa so bili naveličani neprestanih bojev — navdihnili misel na »Treuga Deic«, na božji mir, ko je vesoljno obdobje katoliške cerkve — celo 12- in 10 letni otroci — prisegali prisego miru in ljubezni. To je bila mirovna propaganda krščanstva, ki je okrog Boga, središča vsega življenja, združilo vse narode kakor eno ljubečo družino.

Kako da je danes taka nevednost ne le med narodi, ampak tudi med posameznimi stanov in družabnimi razredi? Kako, da narodi nočejo poznati več ne pravičnosti, ne ljubezni? Zato, ker sodobnega »kulturnega sveta« ne družijo nikake vere, moralne ali duhovne sile. Na površju je človeški egoizem, ki vpliva na družbo anarhično in kaotično. Vsak hoče imeti, nihče neče dati ali žrtvovati. Vsaka organizacija ali družba, ki se ustanovi, ima za izključni cilj samo lastne, sebične interese. Človeški družbi manjka središča, okrog katerega bi se gnan po religioznih ali moralnih nagibih vsi strnili. Kar je enemu sveto, je drugemu smešno, kar eden izpoveduje kot čisto resnico, pobija drugi kot zaničevanja vredno zmotu. Odtod najprej duhovna razrvanost družbe, kateri je sledila politična in v naših dneh tudi še gospodarska propast. Človeštvo so vzeli dušo. Veli, ki ga še družijo, so narekovane bolj radi zunanjih interesov kakor iz notranje dinamične skupnosti. Čim bolj pa bo notranja, moralna zmešnjava narasčala, tem večji bo na zunaj tudi politični in gospodarski kaos. Duhovni nabožni pisatelj je označil pekel za kraj brez reda. V tem je največja muka zavrženih. Reda pa ni, ker ni Boga.

Človeštvo se mora zavedati, da je vedno večji kaos, v katerem se zvija kot vročinski bolnik, in vedno večji nered, ki ga opazujemo v političnem in gospodarskem življenju narodov, naraven in neizbežen konec človeške družbe, ki je brez Boga. Ves priznanja vreden tehnični napredek nam ne more kaj pomagati. Bilo je v dobi prvih večjih tehničnih triumfov, ko je napisal David Strauss ponosne besede: Radi vseh teh odkritij je za starega Boga nastopila stanovanjska beda... Da, mišlili so tako, ker tehnično-znanstveni razum ni življenju prodir do korenin; najglobljih podstavkov in resnic ni razumel, ker so se odtevale njegovega laboratorija. Bog mu je bil le zastarana hipoteza iz stvariteljskih zgodb. V svoji majhnosti ni doimel, da pomenja za človeško družbo božja ideja v višjem smislu isto, kot za mravlje vse uravnavaajoč instinkt. Izgubil je iz vida, da je človek šele potem, ko se je potopil v ponižnem priznanju v Boga in se z njim združil, se rešil osamelosti in suovnosti in postal duhovno središče vsega prstovoljnega reda na zemlji, kateremu je po božji volji postavljen za gospodarca. Samo človek, ki je v

Rusko-francoska pogodba pred podpisom

Pariz, 22. avg. Pred nekaj dnevi se je pojavila v mednarodnem časopisu vest, da sta Francija in Rusija sklenili politično in trgovinsko pogodbo ter pogodbo o takozvanem nenapadanju, kar je seveda vzbudilo po svetu veliko senzacijo. Nato je sledil demanti, ki pa ga je, kakor izvemo, tolmačiti le tako, da pogodba še ni podpisana. Zakaj nobene dvoma ni, da se je pogodba v resnici redigirala. Pogodba je rezultat pogajanj med poslanikom Sovjetov v Parizu Dovgalevskim in generalnim tajnikom francoskega zunanjega ministrstva Berthelotom, ki pa nimata polnomočij, da sestavita definitivni veljavni pakt, ampak morata pakt potrditi, oziroma ga moreta zavreči ali spremeniti obe vladi kot taki. Komisar za zunanje zadeve Litvinov je imel 20. t. m. dolg razgovor s francoskim poslanikom, ki se je tikal političnega pakta med Francijo in Rusijo. Besedilo pakta je bilo poslano od Dovgalevskega v Moskvo, da se tam definitivno podpiše. Vse informacije so soglasne v tem, da je podpis pogodbe samo vprašanje par dni, če se ne zgodi kak nenaden preobrat.

O vsebini pakta samega ni mogoče ničesar zvedeti, ker obe vladi varujeta najstrožjo tajnost. Ker gre za takozvani pakt o nenapadanju, se lahko sklepa, da sta se Rusija in Francija obvezali, da nobena izmed njiju ne bo podvzela kakšne vojaške akcije druga proti drugi. Če gre za vojaško akcijo proti drugi državi, pa bosta preje druga drugo obvestili. Dogovorili sta se tudi glede nevtralitete

v gotovih slučajih. Nemci se najbolj interesirajo za to, ali rusko-francoski pakt vsebuje kakšno določbo, ki se tiče Poljske. Nemška »Telegraphen-Union« se je zato obrnila v Moskvo in dobila tam zagotovilo, da se Rusija v slučaju pogodbe s Francijo nikakor ne misli obvezati, kakor so se bali Nemci, da bo spoštovala poljske meje, ampak da si glede tega hoče ohraniti popolnoma svobodne roke. To potrjuje tudi pariški »L'Europeen«, ki pravi, da je ruski poslanik Dovgalevski izrazil izrečno željo, da naj bi se v paktu nič ne omenila Poljska in da naj bi se od Rusije ne zahtevala nobena specijalna garancija, kar se tiče poljske meje. Koliko ta vest odgovarja resnici, se seveda še ne da ugotoviti, vendar je nemška javnost zelo pomirjena in pravi, da pakt med Moskvo in Parizom nikakor ne nasprotuje berlinskemu paktu, ki obstoja med Nemčijo in Rusijo.

So pa zaradi teh vesti zelo vznemirjeni francoski desničarski krogi, kojih mišljenje v tem oziru odseva iz »Journal des Debats«. Temu listu se zdi, da je Rusija sklenila s Parizom pogodbo ne samo z vednostjo Nemčije, nego tudi z njenim predhodnim odobrenjem. Na ta način sta Nemčija in Rusija ujeli Francijo v past, da bi si tem lažje v danem slučaju razdelili med seboj Poljsko. Pakt bi tedaj imel samo namen, da zveže Franciji roke, da bi lahko Sovjeti skupno z Nemčijo realizirali svoje temne načrte. »Journal des Debats« se tudi boji, da bo pogodba imela za posledico večjo ak-

cijsko svobodo za francoske komuniste.

Ni verjetno, da bi se bila dala francoska diplomacija na ta način prevarati. Zato so izvajanja desničarskih listov najbrže samo kombinacije, ali pa so diktirana od bojazni, da se ne bi vsled pakta z Rusijo francoska politika na kontinentu kaj spremenila in od svoje dosedanje smeri oddaljila. Da bi utegnili temu res biti tako — da se namreč desničarski nacionalistični krogi le iz tega razloga boje pogodbe z Rusijo — je dokaz istočasna kampanja »Journal des Debats« proti eventualni politiki ali brodovnemu sporazumu med Francijo in Italijo. Nasprotno pa »L'Europeen« poziva francosko vlado, naj bi se čimprej poravnale vse difference z Italijo. Ako se Francija in Italija sporazumeta, potem Nemčija ne bo mogla realizirati svojih načrtov, ki gredo za tem, da bi se Francija vojaško oslabilila in politično osamila. Nasprotno pa bo lahko Francija kljub razorožitvi poskrbela za svojo varnost, če se tozadevno sporazume z Italijo. »L'Europeen« odobrava tudi idejo pakta o nenapadanju med Parizom in Moskvo, ki ga baje francoski vojaški krogi, ki stojijo od nekaj močno pod vplivom desnice, ne bi radi videli uresničene.

Iz tega bi se dalo sklepati, da vladajoča politična struja v Parizu dela na istočasnem sporazumu z Italijo in z Rusijo. Vsekakor bi to imelo zelo velike posledice in globok vpliv na vso mednarodno politiko.

Vatikan in Italija se pogajata Mussolini popuška - Pogajanja bodo uspela?

Rim, 22. avg. Govorice o intenzivnih pogajanjih med Vatikanom in fašistično Italijo se potrjujejo. Ta pogajanja se sicer ne vršijo uradno, to se pravi med nuncijem pri Kvirinalu in italijanskim poslanikom pri Vatikanu, temveč zaupno po neoficielnih predstavnikih Cerkve in države. V Rimu je javna tajnost, da se z italijanske strani udeležujejo pogajanj bivši notranji minister in sedanj predsednik senata g. Federzoni, bivši prosvetni minister Fedele in minister pravde Rocco. Vatikan se menda zopet poslužuje p. Taccio Venturija, ki je dobro znan iz časa, ko še ni bilo rešeno rimsko vprašanje, kot posrednik med Vatikanom in italijanskim zunanjim ministrstvom. Kako daleč so pogajanja že dospela, se ni mogoče reči. Dejstvo je, da je napetost zelo polegla. V tem pogledu je značilno, da ni bila vest o skorajšnjem obisku Mussolinija pri papežu niti z ene niti z druge strani demantirana. Možnost tega obiska se torej ne izključuje.

Zahteve, ki jih stavi Vatikan, so bile zapopadene že v glasovitih enciklikah Pija XI. proti fašizmu. Vatikan vztraja pač pri zahtevi, da se Katoliška akcija z vsemi organizacijami obnovi in da ji vlada zagotovi življenje. Vatikan se tudi ni od-

povedal mladini in zahteva, da se vzgoja mladine tudi v fašističnih vrstah vrši v krščanskem duhu. Sv. stolica vztraja menda tudi pri zahtevi, da se izročijo sodišču žalivci sv. očeta, to je predvsem publicist Settlemelli, ki se omenja kot glavni avtor znane brošure »Svaticanamento«, v kateri se grdo smotiti sv. oče.

Težko je reči, kako daleč pojde Mussolini v koncesijah Cerkvi. Gotovo je, da si sprito težkega notranjega in zunanje-političnega položaja ne želi boja z Vatikanom. V zvezi z vprašanjem vzgoje mladine je na vatikanske kroge zelo dobro vplival zadnji nastop 3000 avangardistov, ki so pristopili v baziliko sv. Petra skupno k sv. obhajilu. Gotovo je tudi, da nima Mussolini povsem prostih rok, ker je vezan na močno framsonsko strujo v svoji stranki.

Splošno prevladuje mnenje, da je potrebna točnejša stilizacija člena 43 konkordata, ki zadeva vprašanje Katoliške akcije. V zvezi z zbližanjem med Cerkvijo in državo gre glas, da bo sedanj italijanski poslanik pri Vatikanu De Vecchi zamenjan in da pride na njegovo mesto predsednik senata g. Federzoni, ki je znan kot močna fašistična osebnost.

Karolyi vrnil mandat

Budimpešta, 22. avg. tg. Grof Karolyi je popoldne končal svoja pogajanja za sestavo kabineta in se z avtomobilom odpeljal k Horthyju v grad Gödöllő, kjer je bil sprejet v avdienci ob 16. Še prej je izjavil časnika, da o rezultatu svojih pogajanj ne more govoriti, dokler ne poroča državnemu upravitelju. Tekom dopoldneva je imel Karolyi celo vrsto razgovorov. Nato mu je trielanska deputacija vladj prijazne krščanske gospodarske stranke predložila pogoje, pod katerimi je stranka

pripravljena, vstopiti v kabinet, katerega pa sicer hoče popirati na vsak način. Nato je prišla deputacija stranke malih kmetov in izrazila željo, da se sprejme v novi kabinet dosedanj kmetijski minister dr. Mayer kot minister malih kmetov brez portfelja.

Budimpešta, 22. avg. tg. Poskus grofa Karolyija za sestavo kabineta se je izjalovil. Danes popoldne je svoj mandat vrnil v Gödöllőju v roke državnemu upravitelju Horthyju.

Pred XII. zasedanjem DN Sestava jugoslovanske delegacije

Belgrad, 22. avgusta. AA. V septembru t. l. bo v Zenevi nekaj važnih mednarodnih sestankov pod okriljem Društva narodov.

Dne 1. septembra se sestane Svet Društva narodov na svojo 64. zasedanje. Na dnevnem redu tega zasedanja je veliko število problemov, med

Bogu našel svoje središče in svoj naraven cilj, samo tak človek je sposoben, da tvori trajno, notranje utemeljeno družbo in ljubi ter razvija socialen in političen red. Brez nadnaravne religije, ki postavlja Boga v središče človeškega življenja, pa družba nujno mora razpasti, ker ji manjka notranja, organizirana življenjska sila.

Dandanes je človeštvo zato tako razrvano, ker mu manjkajo religiozni temelji za enotnost. Religija nima dovolj vpliva na državno in družabno življenje. Šele tedaj, ko bodo države in vlade smatrale za svojo sveto dolžnost, da uravnavajo svoje notranje in zunanje politično življenje po naukih in zapovedih božjih — a samo tedaj bodo dosegle trajen mir, medsebojno zaupanje in bodo v stanu mirno reševati spore, če bi se pojavili. Bog je namreč dal eno in isto postavbo ljubezni poindcu in narodom« (Pij XI.)

Dokler narodi ne bodo postavili zopet Boga v središče svojega življenja, tako dolgo bo na vsem človeštvom — brez Boga — vial meč samouničenja in bronad

drugim nemško-avstrijska carinska unija in nova avstrijska prošnja za finančno podporo.

Dne 3. septembra se sestane komisija za proučevanje evropske unije.

Dne 4. septembra pa komisija, ki bo razpravljala o problemih, nastalih v zvezi z gospodarsko krizo.

Dne 7. septembra bo skupščina Društva narodov imela svojo 12. sejo, na kateri pride na dnevni red mnogo problemov. Diskutiralo se bo o celokupni aktivnosti Društva narodov in komisije za proučevanje evropske unije.

Naša država bo na vseh sejah zastopana. Delegati so že določeni. Za Svet Društva narodov in evropsko komisijo bo šef delegacije in prvi delegat dr. Voja Marinković, zunanji minister kraljevine Jugoslavije. Prvi namestnik delegata bo dr. Ilija Šumenković, izredni poslanik in pooblaščen minister ter stalni delegat pri Društvu narodov, drugi namestnik delegata bo Konstantin Fotić, izredni poslanik in pooblaščen minister ter vršilec dolžnosti pomočnika zunanjega ministra, tretji namestnik bo dr. Milan Todorović, vseučiliški profesor.

Za skupščino Društva narodov bo šef delegacije in prvi delegat dr. Voja Marinković, zunanji minister kraljevine Jugoslavije, drugi delegat bo Velimir Mažuranić, minister za trgovino in industrijo n. r., tretji delegat bo dr. Ilija Šumenković, izredni poslanik in pooblaščen minister ter stalni delegat pri Društvu narodov. Prvi namestnik delegata bo dr. Konstantin Fotić, izredni poslanik in pooblaščen minister ter vršilec dolžnosti pomoč-

nika zunanjega ministra. Drugi namestnik delegata bo dr. Andrej Gosar, minister za socialno politiko in narodno zdravje v p. in univ. prof. Tretji namestnik delegata bo dr. Milan Todorović, univ. profesor.

Za šefa sekretarijata je imenovan Ivo Andrić, tajnik kr. stalne delegacije pri Društvu narodov. za tajnika pa dr. Stojan Gavrilović, tajnik zunanjega ministra.

Otvoritev šahovskega turnirja na Bledu

Bled, 22. avg. Danes ob 5 je bila prirejena na čast gostom čajanka. Obenem je bil slovesno odprt 22. turnir. Najprej je govoril blejski župan dr. de Gleria, nato pa je pozdravil goste ban dr. Marušič v slovenskem in francoskem jeziku. Govoril je tudi svetovni prvak Aljehin v ruemem in francoskem jeziku. Nato se je izvršilo žrebanje. Mojstri so potegnili pri tem sledeče številke: 1. Kostić, 2. Stolz, 3. dr. Tartakower, 4. dr. Astaloš, 5. dr. Vidmar, 6. Colle, 7. Niemcovič, 8. Pirc, 9. Flohr, 10. Bogoljubov, 11. Kashdan, 12. Maroczy, 13. Aljehin, 14. Spielmann. Po turnirski tabeli igrajo jutri sledeče partije: 1. Astaloš — Kashdan, 2. Colle — Flohr, 3. Kostić — Spielmann, 4. Niemcovič — Pirc, 5. Stolz — Aljehin, 6. Tartakower — Maroczy, 7. Vidmar — Bogoljubov.

Usoda je postavila našega mladega mojstra Pirca v prvem kolu pred težko preizkušnjo. Da bi jo le dobro prestal!

Kontrola svežega sadja

Belgrad, 22. avg. AA. S sklepom bana dravske banovine so postavljeni v skladu s pravilnikom o kontroli svežega sadja in pravilnikom o prometu s suhimimi slivami komisije v Celju, Mariboru, Ptuj, Ljutomeru, Murski Soboti, Novem mestu, in komisariji v Logatcu, Kranju, Radovljici, Kamniku, Kresnicah, Lescah, Dravogradu, Mežici, Št. Jurju, Šmarju pri Jelsah, Konjicah, Slovenski Bistrici, Mariboru, Vuhredu, Prevaljah, Ptuj, Središču, Ljutomeru, Kapeli, Radovljici, Murski Soboti in Dolnji Lendavi.

Nesreča na Himalaji

Bombay, 22. avg. AA. Po poročilu nemške himalajske ekspedicije sta se dva njena člana smrtno ponesrečila. Pri prehodu preko strmega zledenega snežišča sta strmoglavila v prepad domači nosač Pasang in monakovski plezalec Schaller. Nesreča se je pripetila pri vzponu na vrh Kanchengenge.

LJUBLJANSKI VELESEJEM

„Ljubljana v jeseni“ „Kraljev teden“

29. VIII. — 9. IX. 1931

Posebne razstave: Tujski promet, razstava slovenskih mest, Kmetijstvo (mlekarnstvo in sirarstvo, jaja, čebelarstvo, vinarstvo, zelenjadarstvo, perutnina, kunc, kmetijski stroji). Higijena, Novodobno gospodinjstvo, Po-hištvo — stanovanjska in hotelska oprema. Industrijski in obrtni oddelek.

Za časa velesejma velike slavnosti „KRALJEV TEDEK“. (Operne in dramske predstave na prostem, glasbeni festivali i. t. d.). Legitimacije po Din 30 — prodajajo denarni zavodi, železniške postaje, trgovske organizacije, biljetarne »Putnika«, velesejski urad. 50% popust na železnica. / Razstavišče ob-sega 40.000 m², 10 razstavnih zgradb. Stanovanja preskrbljena.

Španija v čedalje hujšem položaju

Konflikt med vlado in skupščino - Španski Maroko ogrožen - Andaluzija v obupu - Katoličani protestirajo

Madrid, 22. avg. Notranjepolitični položaj republike je čedalje težji. Kar se tiče federalnega ustavnega načrta za Katalonijo, je ministrski predsednik Zamora tozadevni, od Kataloncev samih izdelani načrti izročili ustavodajni zbornici, ki ga je edkazala odseku, kateri izdeluje načrt obče ustave za Španijo. To je brezdvomen dokaz za to, da nadzirska vlada vztraja na svojem stališču, da koristi nimajo, kakor Katalonci zahtevajo, katalonske ustave enostavno sprejeti, ampak da imajo pravico in dolžnost, jo, če treba, spremeniti. To je tem bolj povečalo pesimistično razpoloženje, ker se voditelj Kataloncev, Macia, ki se nahaja v Madridu, ni pojavil na svojem poslanskem sedežu v ustavodajni skupščini.

Pojavil pa se je tudi resen konflikt med ustavodajno skupščino in predsednikom vlade Zamoro. Kakor znano, je ustavodajna skupščina mnenja, da naj se skupščina spremeni v najvišje sodišče, da sodi odgovornost bivših faktorjev monarhije. Predsednik vlade pa je mnenja, da to ni naloga skupščine, ampak da bi se moralo v to svrhu imenovati posebno sodišče, ki pa naj ne bi preiskovalo odgovornosti vseh vodilnih faktorjev bivše monar-

hije, ampak samo bivšega suverena. Zamora je vložil tudi tozadevni predlog. To nesoglasje med skupščino in predsednikom vlade je zelo dalekosežnega značaja, ker je Zamora izjavil, da bo odstopil, ako bo skupščina njegov predlog zavrnila. Kakor znano, je Zamora pomagal bivšemu kralju in ministrom, da so ob izbruhu revolucije zbežali, in je mnenja, da ne gre itak težkega položaja republike še oteževati z zapetno razgrnitvijo zadev iz prejšnje monarhije in si s tem nakopati še večje sovraštvo monarhističnih krogov, katerih ni ravno malo.

Zelo resen je tudi položaj v španskem delu Maroka. Zvedelo se je, da je špansko vojaštvo v Maroku skrajno demoralizirano in da je v zvezi z marokskimi vstati, ki dobivajo orožje od španskih vojakov.

Najbolj pa je nevaren položaj v Andaluziji, kjer se red s težavo vzdržuje edinele s pomočjo orožništva in vojaštva. Sevillski guverner Bastor je došel v Madrid, da se z vlado posvetuje o položaju. Da je položaj v Andaluziji vedno težji, je predvsem krivda sedanjih nesposobnih vlade, ki se zdaj ni zvela realizirati nujno potrebne agrarne

reforme, katere niti v ustavodajni skupščini še ni predebatirana in sprejeta, ampak se zbornica rajši bavi s kulturnim bojem proti Cerkvi.

Da katoličani nikakor ne mislijo mirno prenašati napada framsanske večine na versko svobodo, dokazuje velika deputacija, ki so jo poslali katoličani province Valladolid predsedniku vlade Zamori in ministru za zunanje zadeve Lerrouxu, pred katerima je deputacija odločno protestirala proti kulturnobojnim določbam ustavnega načrta. Nekateri krogi so mnenja, da se bo vlada spričo težkega položaja udala in proticerkvene določbe vsaj omilita, da preveč ne izzove katoličanov in s tem po nepotrebnem pomnoži vrste nasprotnikov republike.

Položaj pa je tudi v Kataloniji, posebno v Barceloni, jako resen, ker se tam strajk uslužbenecv privatne telefonske družbe zaradi nesocialnega stališča družbe nadaljuje. V Barceloni strajka 5000 uslužbenecv in se nadaljujejo akti sabotaže, tako da je Barcelona 20. avgusta bila brez vsake telefonske zveze.

V baskijskih provinciah se opaža živahna monarhistična propaganda.

Kdo bo zadnji?

Danes se odigra na igrišču Primorja zadnja ligina tekma. Domači derby, ki privadi vedno lepo število prijateljev nogometa. Zato je dolžnost zastopnikov slovenskega nogometa, da prirede res lepo in dostojno poslovnico igre, ki bo ostala v spominu še za prihodnje leto. Naš nogometač ako hoče, da bo lepo napredoval, rabi veliko število prijateljev. Najlažje pa pridobiti igralce z lepo igro. Tekma se vrši ob vsakem vremenu na igrišču Primorja ob 17.15. Predtekmo odigra vojaška reprezentanca, nasprotnik bo pa rezerva Ilirije.

Evropsko plavalno prvenstvo

Lamprotova starta danes v Parizu.

Vsa evropska sportna javnost gleda danes na Pariz, kjer se je pričelo tekmovalje za prvenstvo Evrope v plavanju, waterpolu in v skokih v vodo. Najostreje se bodo spogledali nemški in madžarski plavalci, in sicer v borbi za dragocen evropski pokal, ki ga prejme najboljši moštvo. Dosej so ga imeli Nemci v rokah, tokrat pa je zelo nesigurno, zakaj madžarski plavalci z dr. Baranyjem na čelu so v izredni formi. Manj nevarni so Francozi, zlasti še, če Taris, ki je bolan, ne bo startal. Na startni listi beremo tudi celo vrsto jugoslovanskih plavalcev, ki pa so ostali doma. Že na zadnji olimpijadi v Amsterdamu je naredilo slab vtis, da so naši bili pripravljeni, v programih predvideni, toda v areno niso prišli. Zato zamerimo naši plavalni zvezi, da je prijavljala, preden je premislila, da-li bo mogoče premagati denarne žrivo in ali imamo sploh kake izgleda. Sklep zadnje seje, da se pošljeta v Pariz samo Lamprotova in Wilfan, je bil popolnoma pravilen, le škoda, da je moral Wilfan radi boleznih doma ostati in tako bo reprezentirala jugoslov. plavalni sport samo Nada Lamprotova. Ali bo uspela? Izgubiti nima ničesar, in če bo dokumentirala pred zastopniki evropskega plavalnega sporta, da plava na 100 m prosto recimo 1:17 min, tedaj bo pač s tem dokazala, da plava bolje od Čehin in Poljakinj, od Norvežank in Švedinj, od Španolk in Avstrijk in pokazala bo s tem, da gojimo Jugoslovani plavalni sport popolnoma resno. Jasno je, da proti Angležinji Cooperjevi, ali proti Francozinji Godardovi, ali proti Nizozemki Van den Duden za letos še ne bo mogla uspeti, zakaj te so plavalce, ki so udomačene s časi okrog 1:12 na 100 m.

Kako bo v drugih disciplinah? V šletati 4x200 tekmuje šest moštev, in sicer: Madžari, Nemci, Italijani, Francozi, Čehoslovaki in Poljaki. Zmagali bodo brez dvoma Madžari, ki nastopijo s Szekleyjem, Szabadosom, Wannijem in Baranyjem, ostale države pa bodo najbrže sledile v istem vrstnem redu kakor zgoraj.

Na 100 m prosto je favorit Barany, in ta se bo imel boriti samo proti Tarisu, če bo nastopil. Za Nemce nastopita Schubert in Haas, za Italijane Cappellini in Bianchelli, za Čeha Steiner, za Poljake Bochenky. Borba bo brez dvoma ena najlepših in sigurno je, da bo moral plavati pod 1:02, kdor bo hotel biti šesti.

Na 400 m prosto se bodo borili za prvo mesto le Taris, Barany in Italijan Costoli. Nemca Deiters in Schrader bosta vesela, če bo vsaj eden njiju med prvimi šestimi. Na 1500 m bosta imela važno besedo Italijana Costoli in Perentin, preмага ju lahko samo Taris.

Popolnoma negotov je izid v prsnem plavanju na 200 m. Evropski rekord nosi in ga bo branil Finck Reingoldt, v zadnjem času pa ni v formi in Nemca Wittenberg in Sietas sta mu tembolj nevarna. Prav tako Belgijec Van Parys, ki je postavil pred kratkim svetovni rekord na 500m. V najboljši formi od vseh pa je Francoz Cartonnet in je možno, da bo pustil vse za seboj.

100 m hrbtno je slabše zasledeno: Barany, ki je dosegel že znanko 1:12.6 in rekordur Küppers ne starta. Največ izgledov na zmago ima Nemec Deutsch, ki je letos dosegel najboljši čas 1:13.5. V tej disciplini je pripravljenih samo 10 tekmovalcev in je zelo verjetno, da bi se tudi Wilfan plasiral; bomo videli po časih!

Vpis v kmetijsko šolo na Grmu

Novo mesto, 22. avg. AA. Banovinska kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu razpisuje sprejem gojencev za šolsko leto 1931-32, ki se prične začetkom novembra l. l.

Šola ima dva oddelka: letno šolo in zimsko šolo. Pouk v obeh se prične prvi dan novembra. Letos traja šola eno leto z enomesečnimi počitnicami v avgustu prih. leta, zimska pa dve zimi po 5 mesecev in sicer se to zimo, ki pride, vrši l. tečaj, drugo zimo pa II. tečaj. Letna šola je prirejena za učence iz vseh krajev bivše ljubljanske oblasti, zimska pa v prvi vrsti za prosilce iz nevinorodnih krajev.

Vsi učenci stanujejo v zavodu (internatu), kjer so strogo nadzorovani in uživajo vso oskrbo. Sprejemajo se sinovi kmetijskih staršev, ki bodo po dovršenem šolanju ostali na kmetiji.

Pogoji za sprejem so: starost od 16-20 let, moralna neoporečnost, telesno in duševno zdravje in z dobrim uspehom dovršeni vsaj trije razredi osnovne šole. Prosilci, ki imajo manj kakor tri razrede osnovne šole ali pa slabo izpričevalo, ne bodo mogli priti v poštev za sprejem. Vstopiti bodo morali šele prihodnje pomlad v pripravljalni tečaj.

Višina oskrbuine se bo določila pozneje. Brezplačna mesta se bodo oddala sinovom srednjih in manjših kmetijskih posestnikov, ki imajo lepo izpričevalo in se starši zavežejo, da ostane sin po dokončani šoli na domači kmetiji. Prošnji je priložiti premoženjski izkaz, potrjen od davčnega urada.

Prošnje za sprejem morajo biti pisane lastnorčno na celo polo in kolkovane s kolkom za 5 Din ter poslane na ravnateljstvo banovinske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu do 29. sept. l. l. Prošnji je treba priložiti: 1. Rojstni in krstni list, 2. šolsko izpričevalo iz zadnjega razreda (ne ožupništva), 3. izpričevalo o navedenosti pri enih prosilcih, ki ne vstopijo v za o.l. naravnost iz kake druge šole, 4. a) izjava staršev, oz. varuha, da so voljni plačevati stroške šolanja (pri prosilcih za plačujoča mesta), b) izjava staršev, da ostane njih sin na domačem posestvu, v nasprotnem slučaju pa na površje zavodu stroške šolanja (pri prosilcih na brezplačna mesta).

Pri vstopu v zavod odloča o končnemveljavnem sprejemu sprejemni izpit iz slovenskega in računstva in pa zdravniška preiskava. Prosilci, ki bi zaradi ne prestopa, ali bi ga zdravniški zavrgel, se odkloni in se na njegovo mesto pozove drug prosilec. V prošnji naj vsak prosilec točno navede svoj naslov, zlasti pošto.

Letos se razpisuje sprejem v obe šoli. Število mest na zavodu je omejeno na 32, ker so ostala zasedla že učenci pripravljalnega tečaja. Iz tega razloga se opozarja gospodarji, ki želijo strokovno izšolati svoje sinove, naj s prošnjo ne odlašajo, temveč se hitro odločijo, da ne bi bilo prepozno. Vse še morebiti potrebna pojasnila so razvidna iz izjavne šole, katero posedujejo županstva, župni uradi in šol. vodstva. Iz knjižnice se zamorejo dobiti točni podatki o stroju in učilni zavodu in o sprejemnih pogojih. Še točnejša pojasnila daje na željo ravnateljstvo šole.

Ustanovitev nemško-jugoslovanske trgovske družbe

Essen, 22. avgusta, tg. Tu je bila ustanovljena „Deju“, to je nemško-jugoslovanska trgovska družba z omejeno zavezo z začetnim kapitalom 20.000 mark. Podjetje ima namen, pospeševati izmenjavo blaga med Nemčijo in Jugoslavijo v interesu nemških pol- in polnih fabrikatov in jugoslovanskih agrarnih produktov. Med nemskim izvozom se bo vpošteval pred drugim izvoz poljedelskih strojev, rezil ter produktov elektricne in kemične industrije. „Deju“ bo kot centralno zbirališče za vso Nemčijo v ozkih stikih z jugoslovanskim Zavodom za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu. Z ozirom na to, da v obeh državah primanjkuje denarja, se je mislilo na to, da se organizira zamenjava med jugoslovanskimi in nemškimi interesi na čim širši podlagi, pri čemer bo en bančni zavod v Nemčiji in en bančni zavod v Jugoslaviji med seboj obracunal obojestransko izmenjavo blaga, da se s tem čim najbolj omeji devizni eksport.

Hmeljarska

Berlin, 22. avg. tg. Radi posebno težkega položaja na nemškem hmeljskem trgu je bila vlada sedaj prisiljena, uvesti prisilno merjenje hmelja. Vsem pivovarom je naložena dolžnost, da morajo del doseglj porabljenega inozemskega hmelja odselej zamenjati z nemskim hmeljem. Ta naredba pa se ne tiče onih množin tujega hmelja, ki se porablja za izvozno pivo.

Polica j vodja tatinske tolpe

Köln, 22. avg. tg. Tukajšnja policija je zasledila kriminalno afero, kakršne do sedaj ni bilo v Nemčiji, in sponirala na razmere v Chicagu. Aretirala je nekoga višjega stražmojstra varnostne policije, ker je osumljen, da je bil v zvezi s tatovi. Po izvedenju so dognali, da je bil stražmojster vodja glasovite tatinske tolpe, ki je ogrožala Porenje in Forurje že mnogo mesecev. Način tatvin je bil vedno enak. Tatovi so kradli avtomobile ali jih izropali. Rezali so okna trgovinskih izložb in iz njih kradli blago. Po golem slučaju so odkrili tatove. Ponoči prejšnjo nedeljo so tatovi v Koblenzu izropali točno trafiko. Tatovi niso vedeli, da jih je s soseda okna opazovala neka ženska, ki si je zapomnila številko avtomobila. Dognalo se je, da je avtomobil last nekoga izposojevalca avtomobilov v Kölnu. Ko je prišla k njemu policija, je bil mož silno ogrožen in zatrjeval, da je že eno leto neistototiral ponoči svoj avtomobil dajal na razpolago varnostni policiji. Neki višji stražmojster da je redno jemal pri njem avtomobil za nujna službena pota, lastniku pa prepovedal o tem govoriti, ker da je šlo za policijske poizvedbe. Lastnik seveda niti najmanje ni sumil o resničnosti stražmojstrovih napovedi. Ko je bil aretiran, je najprej tajil, so pa so ga konfrontirali z lastnikom avtomobila, je vse priznal.

Vpis v gospodinjsko šolo na Mali Loki

Ljubljana, 22. avgusta. AA. Kraljevska banska uprava razglasa:

Na banovinskem posestvu Mala Loka, pošta Velika Loka se odpravi 1. oktobra 1931 tretje šolsko leto kmetijske gospodinjske šole, ki bo trajalo 10 mesecev, to je do 31. julija 1932.

Namen šole je izobrazovati dekleta srednjih in malih posestnikov za dobre kmetijske gospodinje, jim vcepiti veselje do kmetijskega dela in jih ohraniti kmetijski hiši. Zato se sprejemajo v šolo le kmetijske dekleta.

Pouk obsega poleg verouka, vzgojeslovja, gospodinjstva, spisja, računstva, nauka o higieni in ravnanju s bolniki, vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dolžna gospodinja. Zlasti se pa poučuje teoretično in praktično poljedelstvo, čebelarstvo, živinoreja, mlekarstvo, sadjarstvo, vinarstvo, kuhanje, šivanje, pranje itd. Učenke se nasplošno vežbajo v gospodinjstvu in gospodarstvu ter se vsled tega zaposlujejo pri raznih gospodinskih in gospodarskih delih. Življenje v šoli sledi povsem življenju v naši kmetijski hiši.

Učenke stanujejo v zavodu, kjer imajo šolo in vso oskrbo. Celotna oskrbnina (hrana, stanovanje, kuhanje, razsvetljava itd., razen potrebnih za šivanje, knjig in zvezkov) znaša za označeno šolsko dobo 4000 Din. V vpoštevanju vrednih slučajih se oskrbnina na prošnjo staršev (varuha) pridnim in revnim učenkam zniža. Oskrbnino v znesku 4000 dinarjev plača učenka, odnosno starši (varuh) v treh enakih obrokih in sicer prvo tretjino pri vstopu, drugo po preteku treh mesecev, tretjo pa po 6 mesecih.

Dekleta, ki hočejo vstopiti v kmetijsko-gospodinjsko šolo morajo izkazati, da so:

1. Stare nad 16 let (krstni list).
2. Dovršile osnovno šolo (šolska izpustnica).

Načrt protiverske pelletke

Radio prinaša ruskim katoličanom pridige iz inozemstva

Leta 1934. ne sme biti v Rusiji nobene cerkve več

Varšava, 22. avg. w. Iz Moskve poročajo o novem protiverskem programu, ki ga hoče izvesti sovjetska vlada. Brezbožniške, uradno glasilo ruskih brezbožnikov, hudo napada v svojem uvodniku katoliško duhovščino in ji očita, da ščeva proti komunizmu in da bi položila prisego. Prav tako grozi list ukrajinski cerkvi, ki je bila pred dvema leti zatrla.

Agenti GPU so v zadnjem času poostriili nadziranje verskega življenja. Pri tem so v svoje veliko začudenje odkrili po hišah celo vrsto radijskih aparatov, s katerimi verniki poslušajo tajno sv. maše v inozemstvu. V skritih prostorih so našli celo male oddajne postaje, s katerimi so vneti katoličani prenašali cerkvene obrede in govore, ki so jih prejeli iz inozemstva. Boljevidni tisk se posebno razburja, ker so to povečini aparati, ki so jih boljševiki zastopali radijsko in svrhu protiverske propagande, da bi se po njih prenašali brezbožni govori sovjetskih emisarjev.

Z vserskega kongresa brezbožnikov je bila odobrena odpora III. internacionali in sovjetski vladi spomenica, ki zahteva, da vlada poostri borbo proti veri, da končno prepreči gradnjo novih cerkva in bolj pazno nadzira zveze duhovščine vseh veroizpovedovanih z inozemstvom. Vseruski kongres brezbožnikov je predložil vladi podoben načrt protiverske pelletke. V smislu tega načrta bi se moralo se v teku tega leta zapreti 600 cerkva in

v l. 1934 bi v Rusiji ne smelo biti niti ene cerkve več. Načrt je predložilo prosvetnemu komisariju Bubnovu posebno odposlanstvo in komisar je brezbožnikom obljubil, da bo vlada sodelovala pri izvedbi protiverske pelletke.

Bubnov je v ogromnem številu razdelil med boljševike novo igro „Krst Rusije“, ki se te dni vprizarja v Moskvi. Igra kaže, kako krščanski duhovniki upijajo sv. Vladimirja, da bi ga s tem pridobili za krščanstvo. Za današnje razmere v Rusiji je značilno, da ni ta brezbožna igra kljub siloviti propagandi sovjetskega tiska dosegla nikakega uspeha v javnosti.

V Ukrajini in na Kavkazu se v zadnjem času opaža čedalje bolj živahno delovanje tajnih verskih sekt, ki so poživile svojo protikomunistično propagando. Ta pojav totiko bolj vznemirja vladne kroge, ker je policiji zelo težko priti na sled tem sektam, ki so si že v času carizma pridobile dragocenih izkustev v tajnem delovanju. Ti krivoverci napovedujejo skorajšen prihod Jezusa Kristusa, ker je po njihovem mnenju strahovlada boljševizma doba Antikrista. Duhovniki te sekte pozivajo ljudstvo, naj ne čita boljševiških listov, ker nosijo pečat hudiča. Vlada se boji, da bi delo krivoverse sekte toliko uspelo, da bi ljudstvo ne hotelo izročiti čita revizijskim odborom. Zato je dala krajevnim oblastvom nalog, da morajo s kakršnikoli sredstvom zatreti njeno delovanje.

Težki dnevi MacDonalldove vlade

Nujna seja vlade - Govorice o odslopu vlade

London, 22. avg. tg. Angleški kabinet se je danes dopoldne ob 9.30 zbral k seji, ki je trajala do 12. iz dejstva, da so se ministri posvetovali celo v soboto, je spoznati resnost položaja, posebno, ker je toplot angleški kabinet prvič po vojni zopet zboroval v soboto. Planarni seji kabineta pa so neposredno sledili razgovori z voditelji opozicijskih strank, kar je trajalo pet četrt ure in se je dosegel začasen zaključek. Kabinet se je potem še nadalje posvetoval in se razšel nekoliko pred 16. uro. Kakor se čuje, razgovori z opozicijskimi strankami niso razčistili položaja. Macdonald se nahaja v težkem položaju, da mora najti kompromis med zahtevami opozicijskih strank, da odredi še nadaljnje praktične varčevalne korake, in med odporom enega dela članov kabineta proti nadaljnjim črtanjem v zavarovanju proti brezposelnosti. Ta težkota je tudi vzrok, da so se v nocojšnjih listih trdozvočno vzdruževale vesti o bodočem odslopu MacDonalldove vlade. Te vesti so dobile nadaljnjo verjetnost še v tem, da se je kralj nena-

doma vrnil iz švedskega posesta Balmoral, kamor se je odpeljal šele prevčerajšnjim. Ta nenaadni povratek kralja pa je lahko v zvezi tudi z operacijo njegovega tretjega sina, ki se je danes dopoldne izvršila na slepiču. Večerni listi govorijo celo že o bodočem kabinetu Baldwin, ki naj bi bil koalicijski kabinet med konservativci in liberalci in v tem naj bi Lloyd George prevzel fin. ministrstvo. Liberalni »Star« poroča, da bo Macdonald odstopil samo tedaj, če bi se v njegovem kabinetu začel razkol; do tega trenutka pa se je v njegovem kabinetu ohranila popolnoma enotna fronta. Macdonald bo še nocoj imel še en razgovor z Baldwinom, od katerega je pričakovati odločitve. Pozno popoldne je bil izdan sledeči oficijelni komunik: »Kabinet je izdelal načrt, o katerem je smatrali, da bo obvladal položaj. Kabinet se bo setal v nedeljo zvečer ob 7, da se pouči o dogodkih. Kakor se oficijelno sporoča, se kralj ni vrnil v London na posebno željo Macdonalda.«

Pred evakuacijo Hankova

Jangcekiang stoji 45 m nad normalo

Sangaj, 22. avg. Najnovejša poročila pravijo, da vodo vpadajo v Velikem kanalu, kjer je nivo padel za tri čevlje, zato pa narasla dalje Rumena reka, ki podira dalje jezove, kar seveda še bolj povzroča razlivanje vode. Zato je zdaj ogroženo tudi glavno mesto province Honan, Kaffeng, kjer so že poplavljeni predmestja.

Najbolj pa je slej ko prej v nevarnosti mesto Hankov. Kajti tu vode niso upadle, ampak narasla dalje. Preskrba prebivalstva z živili je nevarna. Zato bo najbrž treba Hankov popolnoma izprazniti. Šel vlade Čangkašek, ki se sedaj nahaja v Sangaju, je odredil, da naj imajo vse ladje plovnice družbe pripravljene vse svoje ladje, da se bo moglo v slučaju potrebe mesto evakuirati. Nemški del mesta, kjer leži poplavljena električna centrala, je že zdaj skoraj popolnoma prazen. Popol-

noma poplavljeni je tudi japonsko predmestje, kjer stoji reka 45 metrov visoko nad normalnim nivojem. To je višina, katere najbrž do zdaj na svetu ni dosegla še nobena reka. Tudi angleški del mesta se nahaja v jako prekerem položaju in so angleški listi ustavili nadaljnje izhajanje, ker so tiskarski prostori pod vodo. Japonci so svoje predmestje že popolnoma evakuirali in se povečini vrnili v svojo materno domovino.

Japonski cesar je daroval za pomoč žrtvam poplave 100.000 jenov za Kitajce, 10.000 jenov pa za Japonce. Spričo velike napetosti, ki zadnje čase vlada med Japonsko in Kitajsko, je ta plemeniti gestja japonskega cesarja napravila na kitajske politične kroge globok vtis.

Hankov je največja kitajska rečna luka in ima s predmestjema Hanjiangom in Vučangom 1.700.000 prebivalcev. Leži ob izlivu reke Hankang v Jangcekiang in obstoji iz velikega evropskega in kitajskega dela. Paroplovni promet Hankova znaša na leto najmanj 10 do 15 milijonov ton ladij. Evakuacija Hankova bi pomenila veliko narodno in gospodarsko katastrofo.

V soboto

otvoritev velesejma

Ali ste že sestavili primeren

oglas za Slovence?